

Stav našeho soudnictví.

Odborový rada min. sprav. Dr. Vladimír Brožovský.

Již po několik let se opětuji z kruhů soudcovských stížnosti do přetížení soudů pro nepoměrný vzrůst agendy. Poukazuje se na to, že nejen se podlamuje zdraví soudců, ale že dnešní zatížení soudů jest na újmu řádného nalézání práva, neboť nejen že znemožňuje rychlý chod soudnictví, ale může i ohroziti nezbytné důsledné a všestranné skutkové i právní prozkoumání věci před soudním rozhodnutím.

K těmto stížnostem se záhy připojilo volání po nápravě nejen z odborných kruhů, ale i ze širší veřejnosti, jež si uvědomila význam tohoto zjevu, když začala pociťovati jeho následky zejména v průtazích soudního řízení, které zaviňují, že se často nemůže včas domoci svého práva u soudů.

Dospělo se k tomu, že v soudnictví je krise a zároveň i k přesvědčení, že tento zjev nelze podceňovati, že nutno vážně uvažovati o jeho příčinách i cestách k rychlé nápravě.

Ze soudcovských kruhů uvádí se jako příčina nepoměrné přetížení soudů. Obírejme se především touto otázkou.

Chceme-li správně posouditi dnešní zatížení soudů a jejich výkonnost, musíme voliti za měřítko dobu, kdy chod soudů byl normální a kdy včasné nalézání práva bylo možným a pravidelným zjevem.

Musíme se vrátiti až do r. 1912, ježž lze pokládati za poslední v řadě normálního vývoje činnosti našich soudů. Omezíme se při tom na sledování stavu soudnictví jen v historických zemích, ježto zde se organizační základna nezměnila až na poměrně menší teritoriální změny v úpravě některých soudních obvodů, které nemají zvláštního významu při širším srovnávání statistických výsledků a posuzování vývoje soudnictví v celku.

Přihlédneme-li v zemi České a Moravskoslezské především k činnosti krajských soudů, vidíme, že v roce 1929

u krajských soudů v Čechách úhrnná suma civilních sporů v roce 1929 zahájených byla více než o 200% vyšší než v roce 1912. Na Moravě byl přírůstek této agendy proti roku 1912 sice nižší než v Čechách, ale přece přirostlo v roce 1929 i zde o 116·3% více než v roce 1912, tedy více než o jednonásobek.

Také v agendě trestní vzrostl úkol krajských soudů v Čechách téměř o 100% (95·7%), bereme-li v úvahu počet nově zahájených řízení trestních pro zločiny a přečiny a skoro stejně se zvýšil vzrůst této agendy na Moravě, totiž o 73·3%.

Rovněž v opravném řízení zvýšil se počet civilních odvolání i rekursů proti roku 1912 více než o jednu tolik. V Čechách v roce 1929 přibylo civilních odvolání o 112·4% více a rekursů o 114·9% více než v roce 1912. Stejně zvýšené bylo břímě soudů v civilních odvoláních na Moravě. Byl i tam přírůstek civilních odvolání o 112% vyšší než v roce 1912 a ani rozdíl přírůstku rekursů nebyl mnoho pod 100 procenty, činil 90·4%. Příznivější byl poměr zatížení krajských soudů novou agendou v opravném řízení trestním, kde trestních odvolání přibylo proti roku 1912 na Moravě o 43·7%, v Čechách jen o 6% více.

Ani okresní soudy nejsou na tom o mnoho lépe, srovnáme-li jejich zatížení nově přibylou agendou se stavem v roce 1912. Trestních řízení pro přestupky bylo sice nově zahájeno v Čechách jen o 17·1% více a na Moravě dokonce jen o 9·2% více než v roce 1912, zato však počet vyhledávání a vyšetřování proti r. 1912 byl v Čechách vyšší o 72·6% a na Moravě o 41·2%. A ještě větší byl rozdíl proti roku 1912 v zatížení okresních soudů v agendě civilní. Počet nově zahájených civilních sporů byl proti roku 1912 v Čechách vyšší o 41·09%, na Moravě o 26·2%. Tuto diferenci ještě třikrát převýšil vzrůst v upomínacím řízení, neboť v roce 1929 byl počet upomínacích řízení proti roku 1912 v Čechách o 124% vyšší, na Moravě o 87·9% vyšší. Obzvláště nepříznivý byl pro okresní soudy stav exekucí v roce 1929, kdy bylo v Čechách o 114% a na Moravě o 86·1% více případů než v roce 1912.

Tato data však neposkytují nám ještě úplného obrazu o skutečném zatížení soudů v roce 1929 ve zmíněných hlavních oborech jejich činnosti. Nesmíme pustiti se zřetele, že již za války došlo nejen k vzrůstu agendy, ale současně při tom

k silnému oslabení počtu pracovních sil, což stupňovalo se i po převratu, kdy úplná přeměna sociálních a hospodářských poměrů vyvolala nad to celou řadu zákonodárných úprav, které přinesly nové úkoly soudní. Již otázka znehodnocení měny hrála zde velikou úlohu. Složitě hospodářské poměry doby poválečné vyvolaly mnoho obtížných sporů majetkových ve všech odvětvích výroby i obchodu. Při tom postupem doby v letech poválečných opět vzrůstala populace a tím i přirozený základ vzestupu soudní agendy.

Konečně v posledních letech ke zhoršení stavu přispěla i hospodářská krise, vyvolaná převážně porušením rovnováhy mezi výrobou a spotřebou.

Krisi provázejí jako nezbytné následky zejména omezení výroby v průmyslu, pokles výdělečnosti a vzestup počtu nezaměstnaných, v obchodu pokles odbytu, vzrůst immobilisací s insolventami a pokles cenový. Tyto všechny složky mají nutně v zápětí další vzrůst soudní agendy, jak u sporů, exekucí, konkursů, tak i v oboru trestního soudnictví, kde pod vlivem hospodářské tísně i uvolněné morálky dochází k množení se deliktů majetkových, zaviněných úpadků, podvodů, zpronevěr i jiných hrubých porušení trestních předpisů.

Na druhé straně obsazení soudů se soustavně stále oslabovalo. Bylo třeba po převratu ihned obsaditi soudy na Slovensku a Podkarpatské Rusi, které zůstaly namnoze bez soudců. To vedlo k oslabení stavu soudcovského v Čechách a na Moravě válkou beztak dosti zmenšeného. Úbytek v Čechách i na Moravě stal se zvláště citelným proto, že bylo nutno obsaditi soudci ustanovenými u I. a II. stolice nově zřízené nejvyšší tribunály. Řada soudců byla povolána též do ministerstev a do jiných nově zřízených ústředních úřadů. Konečně nesmíme zapomínati i na to, že mnoho soudců odešlo do výhodných soukromých služeb.

Tyto dvě složky, totiž na jedné straně vzrůstající zvýšené pracovní úkoly a na druhé straně oslabený počet pracovních sil, jenž se buď vůbec nedoplňoval aneb alespoň ne přiměřeně, vyvolaly nezbytně důsledek, že soudy nestačily zpracovati roční pensum, vznikaly nedodělky, jež vzrostly ve kvotu, která v roce 1929 na př. v civilních sporech u krajských soudů se pohybovala mezi jednou třetinou až polovinou výše sporů nově zahájených a v řízení trestním se blí-

žila rovněž jedné třetině, kdežto v roce 1912 dosahovala v Čechách sotva 23% a na Moravě ani ne 11% ročního přírůstku. Jak zřejmo, vznikly postupně dvě masy, jež bylo soudu zpracovávat.

Bereme-li tedy v úvahu toto úhrnné pensum, vidíme, že u krajských soudů v civilní sporné agendě zatížení soudů vzrostlo o 265% proti roku 1912, na Moravě o 163%, v trestním řízení pro zločiny a přečiny v Čechách o 122%, na Moravě o 109% a že také nemalým bylo zvýšení břemene v civilním opravném řízení, kde civilních odvolání úhrnem (převzatých i nově přirostlých) bylo o 115% více, na Moravě o 127% více než v roce 1912.

Lepší byl tento poměr celkového zatížení v trestních odvoláních, kde na Moravě zatížení bylo proti roku 1912 o 53·2% a v Čechách jen o necelá 4% vyšší než v roce 1912. (Vysvětlení těchto rozdílů jest zvláštní otázkou, vyplývající z velké části z poměrů lokálních, jejíž řešení nespadá do rámce tohoto pojednání.)

Poněkud příznivější byl poměr celkového zatížení okresních soudů vlivem menšího poměrného přírůstku nových věcí, třeba že narostl i zde velký počet nedodělků, jež bylo spolu-zpracováti.

Celkové zatížení v civilních sporech u okresních soudů bylo v Čechách o 50·5%, na Moravě o 36·8% vyšší než v roce 1912 a u přestupků o 28·01% a na Moravě o 14·7% vyšší než v roce 1912.

Tato čísla ukazují však pouze, oč kvantitativně bylo větší pensum soudů proto roku 1912. Musíme si však uvědomiti, že poměry za 16 let, jež mezi tím uplynula, staly se mnohem složitější vlivem úplné přeměny sociálních i hospodářských poměrů, že tedy také kvalita sporů se tím měnila v neprospěch soudů a že mimo to úkol soudů se znesnadnil tím, že nejen přirostly jim ještě nové úkoly, které na ně vznesla řada zákonů vyvolaná změnami poměrů společenskými i hospodářskými, ale, že i současně byly měněny neb dokonce novými předpisy nahrazeny platné zákony, podle nichž soudům bylo souditi, takže musily zvládnouti řadu nových předpisů a jednati často podle práva starého i podle práva nového.

Hlavním druhým podstatným momentem, který hraje

rozhodující roli při hodnocení celkového zatížení jest okolnost, jak toto zatížení bylo rozděleno, t. j. na kolik pracovních sil. Teprve tím dostaneme vlastní skutečný obraz o jejich výkonnosti. V roce 1912 byl v Čechách systemisovaný stav soudců 1088, na Moravě 543. Proti tomu systemisace do 24. října 1930 v Čechách vykazovala počet soudců 1157, na Moravě 554. Avšak v roce 1929 nebyl nikdy tento systemisovaný stav obsazen, nýbrž v Čechách byl během roku 1929 obsazen nejvýše počet 1050 a na Moravě 508 systemisovaných míst, takže vypočteme-li průměr skutečného obsazení, docházíme k závěru, že v roce 1929 bylo činně v Čechách na zpracování úhrnného úkolu průměrně jen 1074 soudců, čili o 83 méně proti systemisovanému stavu a na Moravě 524 soudců, t. j. o 30 méně proti systemisovanému stavu. Srovnáme-li to s r. 1912, kdy systemisovaný stav byl nejen plně obsazen, ale v Čechách nad to ještě překročen o 127 soudců jmenovaných nad systemisovaný stav, pracovalo v roce 1929 na agendě o tolik procent vyšší, na Moravě o 19 čili o $\frac{1}{4}$ % méně soudců než v r. 1912 a v Čechách dokonce o 141 čili o 11.6% méně než v r. 1912.

Uvedená data jsou zemským průměrem. Jsou ovšem soudy, u nichž celkové zatížení nedosahuje zjištěného průměru. Jsou to obvody, které nejsou tak zachyceny vlnou rušného vývoje sociálního a hospodářského života. Jsou však ve velké menšině proti ostatním obvodům, u nichž se spojují cevy hospodářského života v čínorodý organismus, kde se vyvíjí a vyrovnávají proudy sociálního a hospodářského vývoje. V těchto obvodech je však ještě převýšen zmíněný průměr v soudní agendě, jež je obrazem tohoto sociálního dění a vývoje. Musíme proto souditi podle stavu agendy u takovýchto soudů, i když nepřihlížíme jen k soudům v hlavních centrech státních a zemských, kde vývoj je zase zvláště vystupňován a vyhrocen.

Toto srovnání týká se jen úseku činnosti soudů. Omezili jsme se vlastně hlavně jen na spornou agendu, protože její chod veřejnost nejvíce zajímá, neboť se jí svými výsledky nejvíce dotýká.

Nesmíme však přehlédnouti, že mimo zmíněnou agendu spornou a s ní úzce související agendu exekuční také v ostatních oborech činnosti se úkoly soudů nejen zmnožily, ale

i zkomplikovaly, ať už jde o řízení nesporné, konkursní a vyrovnávací, či o agendu knihovní a rozsáhlou agendu správní, nehledě ani k působnosti soudů v soudnictví zvláštním, na př. živnostenském, pojišťovacím a pod.

Z vyličeného je zřejmo, že není možno požadovati, aby kontingent soudců, ve skutečnosti ještě nižší než v roce 1912, zpracoval za mnohem těžších poměrů pensum několikanásobně vyšší, mnohotvárnější a obtížnější.

Jest další otázkou, zda výkonnost soudů byla přiměřenou, zda snad neustrnula na předválečné úrovni. Srovnání výsledků činnosti s rokem 1912 dokazuje, že soudy nezůstaly snad na předválečné výkonnosti, nýbrž že se nejen rychle přizpůsobily požadavku doby a změněných poměrů po zvýšené výkonnosti, ale že výkonnost normálních dob z let předválečných několikrát převýšily.

To seznáme ihned, srovnáme-li na př. jen výsledky v agendě, kde byl proti roku 1912 největší vzrůst a jež veřejnost nejvíce zajímá, t. j. v civilních sporech u krajských soudů a to příkladmo v Čechách, proto, že zde vzrůst dosáhí největší výše vůbec.

Ač celkové zatížení v této agendě v Čechách stoupl o 265% proti r. 1912, počet nedodělků stoupl pouze o 12.6% při výpočtu z celé agendy, resp. o 21.1% při výpočtu z ročního přírůstku a nezvýšil se ani o jednonásobek.

Již toto absolutní srovnání počtu nedodělků nás přesvědčuje o několikanásobné zvýšené výkonnosti. Musíme však mimo to uvážit, že není ani dobře možno srovnávat tyto výsledky pouze absolutně, neboť základna tohoto absolutního srovnání není stejnou, nýbrž je naopak v roce 1929 mnohem složitější. Je totiž nezbytno přihlížeti ještě k té závažné okolnosti, že v roce 1912 soudy vlastně pracovaly jen na vyřízení ročního přírůstku, když převzaté nedodělky z předchozího roku byly takřka minimální, kdežto nyní musí zmáhati nejenom až několikanásobný přírůstek nových věcí, ale současně pracovati na převzatých nedodělcích, které, jak uvedeno, tvoří masu dosahující někde až poloviční výši nového přírůstku.

Rozdíl obtížnosti těchto úkolů vysvitne nejlépe, srovnáme-li množství převzatých nedodělků v roce 1912 s převzatými nedodělkami v roce 1929, nejlépe příkladmo zase v ci-

vilních sporech u krajských soudů. V Čechách břímě krajských soudů v převzatých nedodělcích bylo totiž proti roku 1912 okrouhle sedmeronásobné, na Moravě se dokonce zděvateronásobilo, bylo totiž v roce 1912 v civilních sporech z předchozího roku převzato k zpracování v Čechách 2099 nedodělků, na Moravě 584 nedodělků, kdežto v roce 1929 stouplo toto břímě v Čechách na 15.320, na Moravě na 4977 nedodělků.

Proto i kdyby při provedeném srovnání byl výsledek v roce 1929 stejný jako v roce 1912 aneb i dokonce o něco nižší, znamenal by již zvýšenou výkonnost proti roku 1912. Je-li tudíž o tolik příznivější, znamená nejen, že výkonnost byla vystupňována, nýbrž že byla několikrát vyšší.

Při tom nutno podotknouti, že vylíčený výsledek v civilních sporech u krajských soudů v Čechách byl z výsledků všech agend v obou obvodech co do absolutní výše nejnepříznivější. V ostatních oborech výsledky byly jak v Čechách tak na Moravě mnohem lepší, neboť nedodělky dosahovaly u krajských soudů nejvýše 22% při výpočtu z celé agendy a 27% při výpočtu z ročního přírůstku. U okresních soudů je stav ještě příznivější, zde na př. v civilních sporech v obou obvodech nedodělky nepřevýšily 11% resp. 12% a v řízení přestupkovém v Čechách 15% resp. 17%, na Moravě 13% resp. 14%.

Pakliže ani tak vystupňovaná výkonnost soudů nestačí na zdolání odpovědných a dnes zvlášť tak obtížných úkolů, je zřejmo, že pouze nedostatečné obsazení přetížených soudů zavinuje průtahy v soudním řízení a je příčinou tak zvané krise v soudnictví a že jen lepší obsazení soudů může zjednatí nápravu a to nikoli hned, nýbrž postupně, než se podaří odstraniti ono narostlé břímě starých neskončených věcí.

Justiční správa snažila se čeliti těmto obtížím změnou předpisů o organizaci a o příslušnosti soudů, aby i bez těžko dosažitelného potřebného rozmnožení počtu soudců bylo možno zmírniti přetížení soudů a zdolati vzrostlou agendu. K tomu směřovaly novely vydané na úlevu soudům, — jimiž zejména postupně rozšiřována kompetence samosoudců u sborových soudů, kteří byli tu zavedeni od r. 1914, dále předpisy jednak zvyšující hranici kompetence okresních soudů na základě valorisace ceny předmětu řízení, jednak sledující zjednodušení řízení.

To vše znamenalo sice úlevu, jež však nemohla vyrovnati vyličený nepoměrný vzrůst ani nahraditi počet nedostávajících se pracovních sil v poměru ke zvýšené agendě. Hledíme-li na tyto počiny se stanoviska celkového zatížení všech soudů, se stanoviska celkového jejich stále vzrůstajícího úkolu, znamenalo to do jisté míry jen přesun práce uvnitř úhrnného pensa a uvnitř pracovního kontingentu, ale nikoli snížení úměrné dalšímu vzrůstu. Ani tyto úpravy nemohly tedy docílit, aby soudy mohly zdolati své stále zvyšované pensum, neboť — jak řečeno — počet pracovních sil byl i při tom neustále neúměrný, nedostačující a tak přicházíme opět zase jen k vlastní příčině tak zvané soudní krise, k nedostačujícímu obsazení přetížených soudů.

Náležitému obsazení soudů stál v cestě vedle nedostatečné systemisace potřebných míst nedostatečný přírůstek dorostu.

Nedostatečná systemisace a vázanost jmenování podle nového platového zákona jen na volná systemisovaná místa způsobovaly, že nemohl býti zvýšen vůbec aneb aspoň zavčas počet pracovních sil soudcovských i kancelářských tam, kde to rozvoj agendy žádal, že nemohly býti rozšířeny sbory soudců a utvořeny nové senáty.

Mimo to podvázáno bylo zvláště doplňování soudcovského stavu potřebným dorostem pro nedostatečnou systemisaci čekatelských míst. Nepříznivě tu též spolupůsobila ta okolnost, že mnoho soudcovských čekatelů vstoupilo jen přechodně do přípravné soudcovské služby a po určité době resignovalo, když soukromá služba skýtala vhodnější podmínky. Tyto nestálé síly však vázaly přechodně místa čekatelská na úkor jiných uchazečů, zabraňující jejich vstupu do soudních služeb, když totiž omezený počet čekatelských míst byl jimi vyčerpán a když přijímání nad systemisovaný stav je vyloučeno.

Těmto závadám snažila se justiční správa odpomoci dosažením potřebné definitivní systemisace míst a to nejen míst soudcovských, ale i míst kancelářských a míst nově zaváděné instituce aktuárů.

Justiční správa sledujíc myšlenku rationalisace státní správy dospěla k přesvědčení, že soudce netíží jen skutečnost, že počet jich je nedostatečný, nýbrž i to, že obíratí se musí

mnoha věcmi, jež nemají povahy čistě soudcovského rozhodování a proto mohou býti obstarávány i úředníky nesoudcovskými, čímž se soudci uvolní pro vlastní nalézání práva. Proto vedle snahy po rozšíření počtu systemisovaných míst, obrátila své úsilí k současným opatřením, jimiž by bylo možno docílití úlevy tohoto druhu. Jedním z těchto opatření byla reorganisace kancelářské služby a zřízení kategorie aktuárské, jež má přinést úlevu přetíženým civilním soudům. Zřízení potřebných míst pro tuto kategorii bylo současně uplatněno při snahách o širší systemisaci míst soudcovských a kancelářských. Systemisováno bylo 279 míst aktuárů.

Justiční správě se sice nepodařilo docílití nové systemisace míst čekatelských i jiných v plném zamýšleném rozsahu, získala nicméně značné zlepšení, jež může vésti k nápravě.

Jde nyní o to, aby soudcovský stav byl doplněn tak, aby došlo co nejdříve k žádoucímu obsazení všech systemisovaných míst. K tomu přispěje především získání kvalifikovaného dorostu. Je nesporným, že nejbezpečnější cestou k nápravě by tu bylo náležité zhodnocení odpovědných úkolů soudcovského povolání přiměřenou úpravou soudcovských poměrů. Toho si je justiční správa plně vědoma a proto právem usiluje o uskutečnění této státní nezbytnosti.

Naši veřejnosti jest s dostatek znám význam nalézání práva, jež leží v rukou soudců, kteří rozhodují o nejdražších statcích občanů.

Toto stručné pojednání zachycuje jen úsek z mnohotvárné působnosti našich soudů. Dává nicméně veřejnosti možnost seznati, jak vypjatou jest jejich výkonnost při plnění tohoto úkolu a jak neobyčejně tíživé je dnes břímě spočívající na bedrech soudců. Uváží-li to vše naše veřejnost, neupře jim zajisté nejen své uznání, ale neupře ani odůvodněnost a oprávněnost požadavků po úpravě jejich poměrů, jež by odpovídala velké odpovědnosti jejich povolání a jejich záslužnému úsilí, s jakým pracují za tak nesnadných poměrů na výkonu spravedlnosti ve prospěch celé veřejnosti a státu, po úpravě, jež by přispěla k doplnění soudcovského stavu kvalifikovaným dorostem a k nápravě, jejíž rychlé zjednání je zvláště žádoucí, když z dnešního vývoje hospodářského a sociálního života lze čekati jen další vzrůst soudní agendy.

Tabulka I.

Srovnání ročního přírůstku v hlavních oborech soudní agendy v roce 1929 a v roce 1912.

Čechy kraj. s.						
	spory	civ. odvolání	rekursy	zločiny a přečiny	trest. odvolání	
1912	12.798	2.675	5.316	18.158	9.366	
1929	39.080	5.682	11.426	35.538	9.924	
proti roku 1912	+ 26.298 = 205.5%	+ 3.007 = 112.4%	+ 6.110 = 114.9%	+ 17.380 = 95.7%	+ 558 = 5.9%	
Morava kraj. s.						
1912	7.318	1.175	2.367	10.979	3.921	
1029	15.832	2.491	4.508	19.029	5.637	
proti roku 1912	+ 8.514 = 116.3%	+ 1.316 = 112%	+ 2.141 = 90.4%	+ 8.050 = 73.3%	+ 1.716 = 43.7%	
Čechy okr. s.						
	Upomínací řízení	Spory	Exekuce	Přestupky	Vyhledávání	
1912	95.626	224.843	209.360	203.151	20.085	
1929	214.451	317.144	448.849	237.723	34.686	
proti roku 1912	+ 118.825 = 124%	+ 92.301 = 41.09%	+ 239.489 = 114%	+ 34.572 = 17.01%	+ 14.601 = 72.6%	
Morava okr. s.						
1912	74.844	119.256	138.400	133.273	17.755	
1929	140.689	150.564	256.435	145.559	25.070	
proti roku 1912	+ 65.845 = 87.9%	+ 31.308 = 26.2%	+ 118.035 = 85.2%	+ 12.286 = 9.2%	+ 7.315 = 41.2%	

Tabulka II.

Srovnání celkového zatížení (t. j. věci převzaté + roční přírůstek) v hlavních oborech soudní agendy v roce 1929 a v r. 1912.

Krajské soudy:

	Čechy:		zločiny a přečiny		trestní odvolání	
	spory	civilní odvolání				
	vz. nedod. roč. přír.					
1912	2.099 + 12.798 = 14.897	106 + 2.675 = 2.781	2.243 + 18.158 = 20.401	934 + 9.366 = 10.300		
1929	15.320 + 30.080 = 54.400	316 + 5.682 = 5.999	9.782 + 35.538 = 45.320	751 + 9.924 = 10.675		
	+ 39.403 = 265 %	+ 3.218 = 115 %	24.921 = 122 %		375 = 3.6 %	

Morava:

1912	584 + 7.318 = 7.902	47 + 1.175 = 1.222	1.023 + 10.979 = 12.002	195 + 3.921 = 4.116		
1929	4.977 + 15.832 = 20.809	284 + 2.491 = 2.775	6.083 + 19.029 = 25.112	595 + 5.637 = 6.232		
	+ 12.907 = 163 %	+ 1.553 = 127 %	+ 13.110 = 109 %		+ 2.116 = 51.4 %	

Okresní soudy:

	Čechy:		přestupky	
	spory			
	převz. ned. roč. přír.			
1912	6.511 + 224.843 = 231.354		5.195 + 203.151 = 208.346	
1929	30.972 + 317.144 = 348.116		28.992 + 237.723 = 266.715	
		116.762 = 50.4 %		+ 58.369 = 28.01 %
		Morava:		
1912	3.034 + 119.256 = 122.290		4.398 + 133.273 = 137.671	
1929	16.736 + 150.564 = 167.300		12.409 + 145.559 = 157.968	
		45.010 = 36.8 %		20.297 = 14.7 %